

גורמי סיכון פסיכו-סוציאליים בעבודתם של מהגרי עבודה בישראל בזמן המלחמה

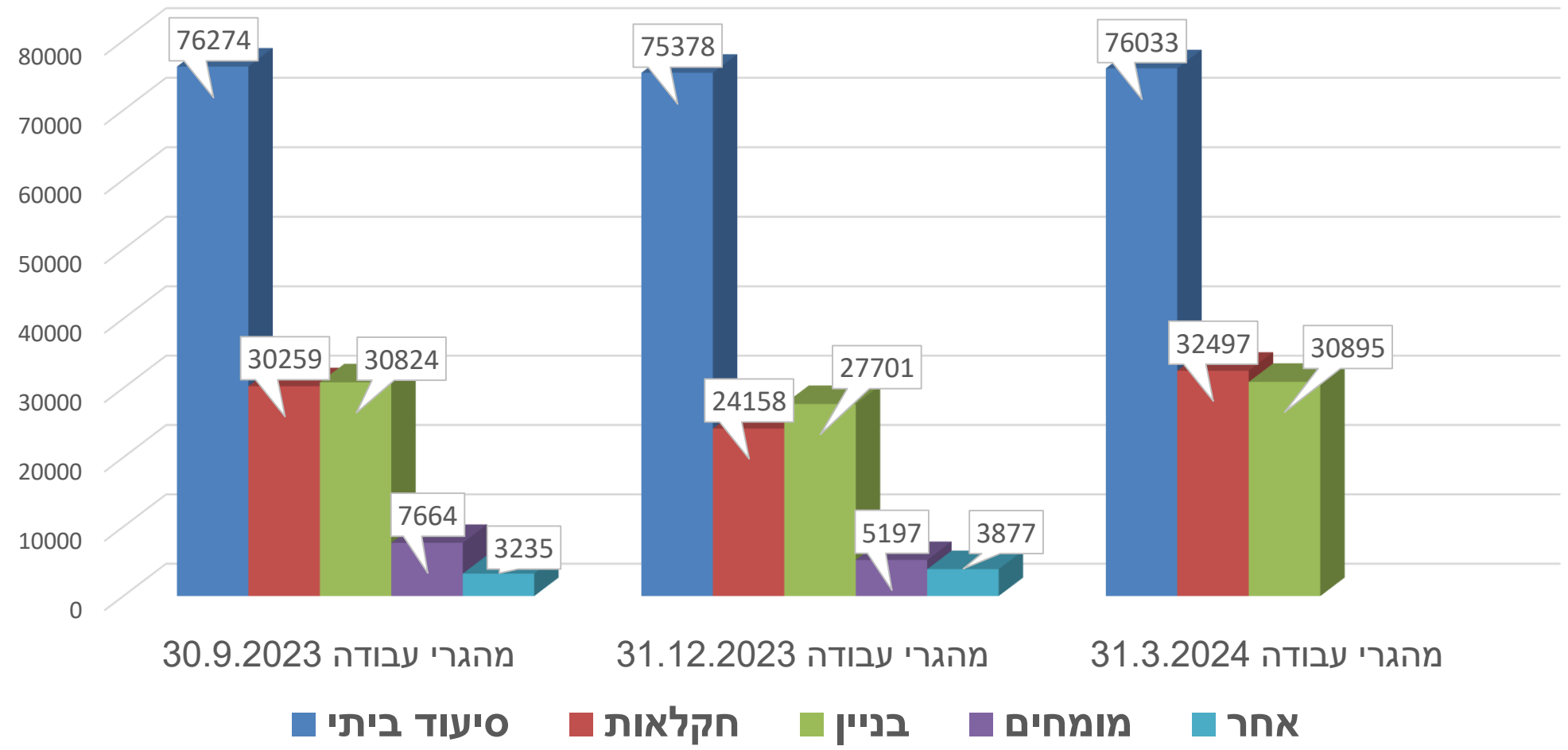
.....
עו"ד אורית רונן, מנהלת מחלקת חקלאות, קו לעובד
עו"ד דיאנה בארון, מנהלת מדיניות ציבורית ומחקר, קו לעובד

אפריל 2024

על קו לעובד

- עמותת קו לעובד הוקמה בשנת 1991 ופועלת מזה שלושה עשורים כדי להגן על זכויות העובדים המוחלשים ביותר במשק הישראלי.
- לעמותה שני סניפים, כ-20 אנשי צוות ומסתייעת בעשרות מתנדבות/ים. מדי שנה אנחנו מסייעות/ים לאלפי עובדות/ים לקבל כספים המגיעים להם, כאשר סך הכספים המושבים להם נאמדים בעשרות מיליונים, לצד קידום מדיניות ועבודה ציבורית להגנה על זכויות העובדים.
- **תחומי הפעילות העיקריים של קו לעובד:**
 - **טיפול פרטני:** יידוע, העצמה וטיפול פרטני בעובדים שאין להם כתובת אחרת: ישראלים, פלסטינים ומהגרי עבודה.
 - **פעילות מול הכנסת והממשלה:** התערבות לצורך שיפורי חקיקה, הגברת אכיפה והסבת תשומת הלב של משרתי הציבור לתופעות פסולות בשוק העבודה הישראלי, בין היתר בכלים ציבוריים, פרלמנטריים ומשפטיים.
 - **תדלוק האחריות החברתית:** קידום מדיניות ציבורית המכוונת להכרה בזכויות עובדים מוחלשים בשוק העבודה ותרגום צדק חברתי לצדק תעסוקתי.

מהגרי עבודה בישראל

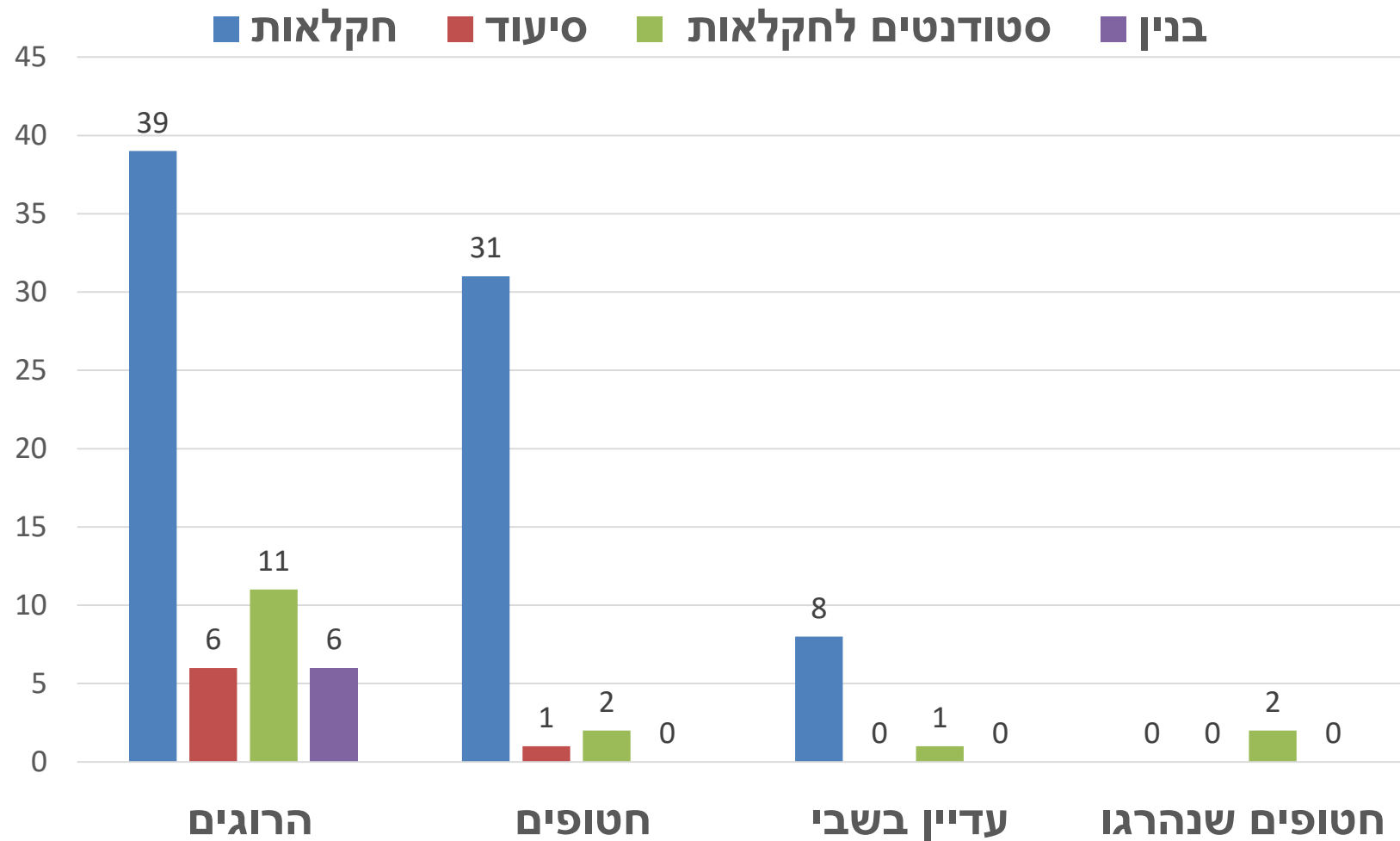
לפי פרסומי רשויות המדינה, בישראל כ- 150,000 מהגרי עבודה בכלל הענפים.

מספרם לא השתנה משמעותית בעקבות המלחמה.

מהגרי עבודה שנפגעו באירועי ה-7 באוקטובר*

64 מהגרי עבודה
שעבדו בעוטף עזה
נרצחו ב- 7.10
למעלה מ- 30 נחטפו.
9 מהם עדין מוחזקים
בעזה.

מדינות מוצא:
תאילנד, נפאל, סין,
פיליפינים, סרי לנקה,
טנזניה, קמבודיה.

*הנתונים נסמכים על דיווחים בתקשורת ונאספו על ידי מתנדבי ואנשי צוות קו לעובד

עובדים שנפגעו מירי במהלך עבודתם בחודשי המלחמה*

אזרחות ההרוגים	הרוגים	פצועים	ענף
תאילנד, הודו, ישראל	4	10	חקלאות
ישראל	1	3	בניין
ישראל	5	5	שירותים
ישראל	1	0	תעשייה

*הנתונים נסמכים על דיווחים בתקשורת ונאספו על ידי מתנדבי ואנשי צוות קו לעובד

סוגיות בהעסקת מהגרי עבודה שתורמות
לפגיעה בבריאותם ובטיחותם בשעת חירום

א' - פערים תרבותיים והגברת נגישות

➤ מודעות ומניעה

➤ חוסר ידע והבנה של המצב, לא ניתן הסבר מספק מראש בנוגע לדרכי ההתגוננות;

➤ התגוננות ממתקפת טילים

➤ פערים בהנגשה, חוסר נגישות שפתי, היעדר מרחבים מוגנים, שטחים פתוחים,

אפליקציה לא זמינה למהגרי עבודה;

➤ זמן אמת

➤ לא היו דיווחי חדשות בשפתם, הם לא שמעו על האירועים, דיסאינפורמציה;

ב' - היעדר מנגנוני סיוע וחסימים במימוש

- **פעילות חירום וסיוע בזמן אמת** – הרשויות לא היו ערוכות לטפל במהגרי העבודה שהיו בשטח, ולא היו להן את הכלים לתת לעובדים מענה (תרגום, הסברת הסיטואציה);
- **היעדר מנגנוני טיפול בטרומה הנפשית** – העובדים אשר חוו את התופת על בשרם לא יודעים לזהות תסמינים, לא יודעים איך להתמודד עם הטרומה, לא יודעים שאפשר וצריך לטפל בפוסט-טרומה, לא יודעים שיכולים לבקש עזרה, וגם אם כן – מי יספק להם אותה.
- **חסימים במימוש זכויות לפיצוי** – עובדים שנפגעו במלחמה זכאים לקבל הכרה כנפגעי פעולות איבה, אך נעדרים נגישות למיצוי הזכויות.

ג' - מי דואג לעובדים?

- מבנה ההעסקה של העובדים שמגיעים לישראל הופך אותם לפגיעים יותר – האחריות מתבזרת בין רשויות המדינה, ללשכות הפרטיות שמגייסות אותם בפועל, משימות אותם ואמורות לדאוג להם.
- בשבועות הראשונים היו מעסיקים שלחצו על העובדים לחזור לעבוד בקווי העימות גם אם לא היה שם מיגון מתאים – ומדיניות המדינה אפשרה את זה;
- בעקבות לחץ אדיר מצד מעסיקים נפרץ הסכר להבאת מהגרי עבודה נוספים במסלולים עוקפי הסכמים בילטרליים אשר חושפים את העובדים המוחלשים לניצול ותשלום דמי תיווך גבוהים ועשויים להוביל לסחר בבני אדם;
- עובדים חדשים שהגיעו לישראל לפני חודשים בודדים, נשלחו לקווי העימות מבלי שהסבירו לכולם כראוי את הסיכונים, ורבים מהם אינם יודעים כיצד להתגונן;

המלצותינו

➤ נגישות למידע –

- על רשות האוכלוסין וההגירה והלשכות הפרטיות ליידע את העובדים בדבר מצב המלחמה, וספציפית הסיכונים אליהם עשויים להיות חשופים במקום בו הם גרים ועובדים;
- על פיקוד העורף לפתוח את האפשרות להתקין את האפליקציה שלו על מכשירים לא ישראליים;
- על פיקוד העורף לפרסם לעובדים הסבר ברור בשפתם לגבי דרכי מיגון ועל הלשכות לוודא שההסבר מונגש בפועל;
- על המעסיקים להסביר בשטח ובמגורים היכן המרחב המוגן.

➤ שינויי הנחיות –

- לא לאפשר שליחת מהגרי עבודה לשובים שפוננו בהחלטת ממשלה, ובהתאמה על הממשלה לפצות את החקלאים.

➤ תמיכה וליווי –

- על הרשויות לספק סיוע נפשי בתמיכה ממשלתית למהגרי העבודה שחוו את אירועי המלחמה לטיפול בפוסט-טראומה;
- על המוסד לביטוח לאומי לפעול להנגשת שירותים למהגרי העבודה להגברת פוטנציאל מיצוי זכויות עבור נפגעים.